

SCURTĂ ANALIZĂ TOPOMETRICĂ A SECTORULUI DE DRUM ROMAN CUPRINS ÎNTRE KM 8 + 750 ȘI INTRAREA ÎN MUNICIPIUL TURDA

Vis-à-vis de km 8 + 750, aproape de „Casa lui Șandor“, pe partea stângă a D.N. 1, drumul roman apare la zi la cca. 5 m de șosea, fiind intersectat perpendicular de drumul comunal ce duce la cariera de exploatare a calcarului de Tureni. Aici drumul roman face un unghi de 185° , cu deschidere spre nord-est, continuându-și direcția spre sud, străbătând versantul de est al Dealului Cheia (580 m). Din acest punct drumul roman va avea tot timpul o pantă descendentă, pînă la intrarea în municipiul Turda. Trecînd pe deasupra unei ravene consolidate, lungă de 210 m (pantă — $6,2\%$), situată la 10—15 m de axul D.N. 1, coborișul continuă pe încă 225 m (panta — $4,5\%$), ocolind stația de parcare, pentru ca apoi drumul roman să se îndepărteze de șosea, făcînd un unghi de 178° , cu orientare nord-vest — sud-est. După 75 m face o curbă cu rază mare cu orientare nord-vest — sud-est, ce trece într-un aliniament de 320 m, descendent (panta — $4,3\%$), ce urmărește șoseaua la 75 m, făcînd un mic ocol, prin nord, a unei zone accidentate de prăbușiri de cariere de piatră și alunecări de teren. Probabil că aceste cariere de calcar au fost folosite și în timpul construirii drumului roman. Urmează o ușoară schimbare de direcție, sub un unghi de 195° , cu deschidere spre sud-est, pe o distanță de 550 m, care coboară cu o pantă de $9,1\%$ aproape perpendicular pe curbele de nivel, ocolind actualul debleu al Dăbăgăului, pe unde a fost construită șoseaua națională. În dreptul km 6 + 375 m drumul roman intersectează D.N. 1 în diagonală (foarte aproape de mormintul eroilor), confundîndu-se cu el pe mai bine de 60 m, după care drumul roman se menține paralel, pe stînga D.N., cu o orientare nord-vest — sud-est pe o distanță de 1050 m, menținîndu-și panta descendentă de $5,3\%$, pătrunzînd prin nord-estul localității Copăcenii, după ce a intersectat două drumuri de interes sătesc, care cad perpendicular pe drumul roman. Aliniamentul se continuă pe încă 750 m, pantă — $3,5\%$, din care primii 150 m parcursi depășesc primele două gospodării ale satului Copăcenii, situate de-o parte și de alta a șoselei. În continuare, urmează traseul paralel cu actuala șosea, pînă la o curbă cu raza mare de 250 m, ce are o deschidere spre nord, ca apoi pe 100 m să se confunde cu șoseaua, după ce a depășit monumentul eroilor din Copăcenii. După 90 m depășește drumul principal de acces în Copăcenii, iar după ce a mai parcurs 185 m iese din vatra satului lăsînd în urmă un alt podeț. Direcția se menține tot nord-vest — sud-est cu aceeași pantă descendentă, spre municipiul Turda, după ce drumul roman a depășit un nou podeț, ce face legătura spre grajdurile C.A.P.-ului Turda. Urmează o curbă cu raza mare de 300 m, situată la 130 m de această intersecție, după care drumul roman trece peste un alt podeț, continuînd printr-un aliniament de 750 m, căzînd perpendicular pe str. Ho-

tarului din municipiul Turda, după ce a lăsat pe stînga halele I.T.A. Turda. Acest ultim sector are panta minimă, 1,8‰—1,9‰ (cota de intrare în municipiul Turda: 350 m), vestind apropierea văii Arieşului (cota 325 m). Acest sector oferă posibilitatea ramificării drumului roman numai pe partea stîngă, întrucît partea dreaptă este foarte abruptă.

Din punct de vedere geomorfologic acest sector face trecerea spre zona depresionară a Turzii, care face contactul cu depresiunea Transilvaniei. Versanţii sînt domoli, văile largi, cu aspect de îmbătrînire, care în timpul precipitaţiilor (media anuală 800 mm) produc inundaţii însoţite nu de puţine ori de alunecări de teren. Apropierea de V. Arieşului este trădată şi de valorile radiaţiei solare globale, care se ridică la 125 Kcal/cm², durata de strălucire a soarelui este de numai 1800 ore, ceea ce trădează o nebulozitate cu un coeficient destul de ridicat: 5.0, cerul fiind acoperit 100 zile din an. Actualmente frecvenţa vînturilor este mai mare din nord-vest, nord şi vest, 20‰ cu o viteză de 5—10 m/sec. Temperatura medie anuală este +18°, a lunii iulie de +20°, iar media lunii ianuarie este de +4°. Aceste valori fac ca îngheţul într-un an să fie de 160 zile. Considerăm că acest ansamblu de factori amintiţi au favorizat trasarea drumului roman în acest sector, şi nu în altă parte.

Nu putem încheia fără a sublinia cîteva caracteristici ale drumului roman pe acest tronson de 4.580 m, cu o diferenţă de nivel de 190 m (cota la km 8 + 750 m este de 540 m, iar la intrarea în municipiul Turda este de 350 m). Panta medie este în jur de 5‰.

- Orientarea generală nord-vest — sud-est;
- traseu excelent ales, în funcţie de stabilitatea şi geomorfologia terenului;
- vizibilitate bună pe tot traseul, asigurată şi de curbele cu rază mare;
- aliniamente lungi, ce depăşesc nu de puţine ori 1 km;
- drumul roman se menţine tot timpul foarte aproape de cel actual, confundîndu-se cu el pe mari distanţe;
- străbate o zonă cu izvoare de apă potabilă, evitînd, în acelaşi timp, lunca inundabilă a V. Copăcenilor;
- materialele de construcţie rulate sînt incontestabil luate din V. Arieşului, în timp ce piatra grosieră calcaroasă este din D. Cheia sau, posibil, chiar din Cheile Turenilor.

DORIN URSUŢ — PAUL PETRICĂ

A SHORT TOPOMETRICAL ANALYSIS OF THE ROMAN ROAD BETWEEN THE KM. 8 + 750 AND THE ENTRANCE OF THE TOWN TURDA

(Summary)

This sector, 4.580 m long, is perfectly adapted to the relief and makes the passing towards the depression of Turda. This sector is the link with the imperial Roman road.

In this sector the state highway accompanies very closely or even merges into the Roman road.

The building materials, which were used, are the limestones from Tureni, existing near by.